

Josep M Rovira i Valls. Director de Cultura i Paisatge

Les ombres màgiques d'Enric Adserà Riba, al MVR

Instal·lació de l'obra "La màgia de les ombres" al Museu de la Vida Rural de l'Espluga de Francolí. D'esquerra a dreta: l'hort, l'oli, el vi i el blat. Plafó del vi, de la verema i de la tardor.

L'artista, Enric Adserà Riba, fent música amb els trossos sobrats d'acer inoxidable.

En veure la seva obra finalitzada, el primer que li va passar pel cap a l'artista era què podria fer amb els negatius de metall que havien sobrat del dibuix retallat sobre l'acer inoxidable.

Les planxes d'acer inoxidable que componen la instal·lació que avui omple la gran pantalla d'un dels murs, blanc i impol·lut, de l'edifici més nou del Museu de la Vida Rural projecten quatre ombres màgiques. Segons l'hora del dia en què ens trobem hi podem veure, amb més o menys precisió, l'expressió artística de les quatre estacions.

Hi ha quatre plafons, de 80 x 120 cm, cadascun dels quals es dedica a una feina agrícola diferent. Cada plafó ofereix una composició harmònica amb la figura central d'un bust femení, a redós del qual s'organitza tota la composició. Aquests plafons, fets d'acer inoxidable matisat, estan collats a la cornisa de l'edifici, amb la inclinació adequada perquè el sol pugui provocar l'ombra que es projecta sobre la paret blanca, com si es tractés d'una pantalla d'ombres xineses. Un projecte aparentment senzill,

executat amb precisió, amb una tècnica mil·lenària: la dels rellotges de sol.

El dibuix dels plafons ens remet als orígens de l'artista. L'Enric Adserà ha fet servir aquesta tècnica en diverses ocasions i en una gran part de la seva obra, sobretot en els dibuixos i en els gravats. Els perfils de dona d'ulls grossos i cara molsuda que uneix el nas i el front són recurrents en alguns dels seus dibuixos femenins, inspirats, gairebé tots, en la seva dona Korrie. El tractament binari del tot o res, del blanc o negre, i la precisió i mestria en la combinació del positiu i del negatiu ens recorda els primers gravats, els més simples, com una planxa de linòleum. Els dibuixos dels plafons són enricaderans de soca-rel, propis d'un estil que mai ha abandonat i que encara és present fins i tot en la seva obra més contemporània.

La primavera és el renaixement de la terra, i l'hort és on es concentra la màgia de l'agricultura, el miracle de la reproducció, la seguretat de la llar. L'hort acabat de llaurar, a punt per dibuixar-hi els solcs, per plantar el planter, per lligar les canyes, dona entrada a l'època dels colors, de les olors, de les collites endreçades per farcir el rebost, de l'ordre i de l'economia pagesa. Una figura femenina mira l'entorn i vigila. Qui és? És la primavera?

L'estiu és temps de segar i de batre. L'Enric ens dibuixa l'era, però no es descuida de la dalla, l'origen de la garba a punt de batre, la curra –rodona, com les de Solivella– el porgador, els tallants dels curros amb forma d'estrella, les forques de dues i de cinc pues. La figura femenina i l'ocell, que en aquest plafó miren cap a casa, cap al poble, anuncien que l'era que dibuixa és la que ell va viure de petit, situada a la sortida de Cabra, al peu de la carretera de Sarra. Vull pensar que la dona d'aquest dibuix duu el nom de la seva mare: Càndida.

Cronològicament després del batre ve la verema, la tardor. En aquest plafó hi veiem riquesa: un cistell de raïm, portadores plenes de raïm, una premsa que fa vi, un gran bocoi per guardar el vi, i el porró, símbol evident de la terra que es trepitja, que sap beure a gallet. El cep pelat, cargolat i obert al cel, representa la collita que vindrà, la fortalesa de la vinya, l'endemà. La dona porta el cistell al cap. La serenor de la seva mirada ens fa venir a la memòria les ofrenes a Dionís de les pintures pompeianes, les quals, a l'artista, no li són desconegudes.

Abans (o, com dirien als pobles, "antes") es collien les olives i es produïa l'oli quan feia molt de fred, en ple hivern; ara, el gust ha canviat i els olis es mengen més afruitats, menys àcids, i s'ha avançat el procés. Tot i així, l'oli és sinònim d'hivern: la darrera collita que entrava a casa. Després d'omplir les angerres de l'oli, es tancava la porta i s'encenia el foc. La dona que mira tota l'estança té un

posat de domini, de control; sembla que compti. És la mestressa. "Si en venem la meitat, en tindrem prou per tot l'any?", es pregunta mentre sosté una rosta de pa, acabat de torrar, que segur que sucarrà, ni poc ni massa, directament a la pica on raja l'oli acabat de moldre.

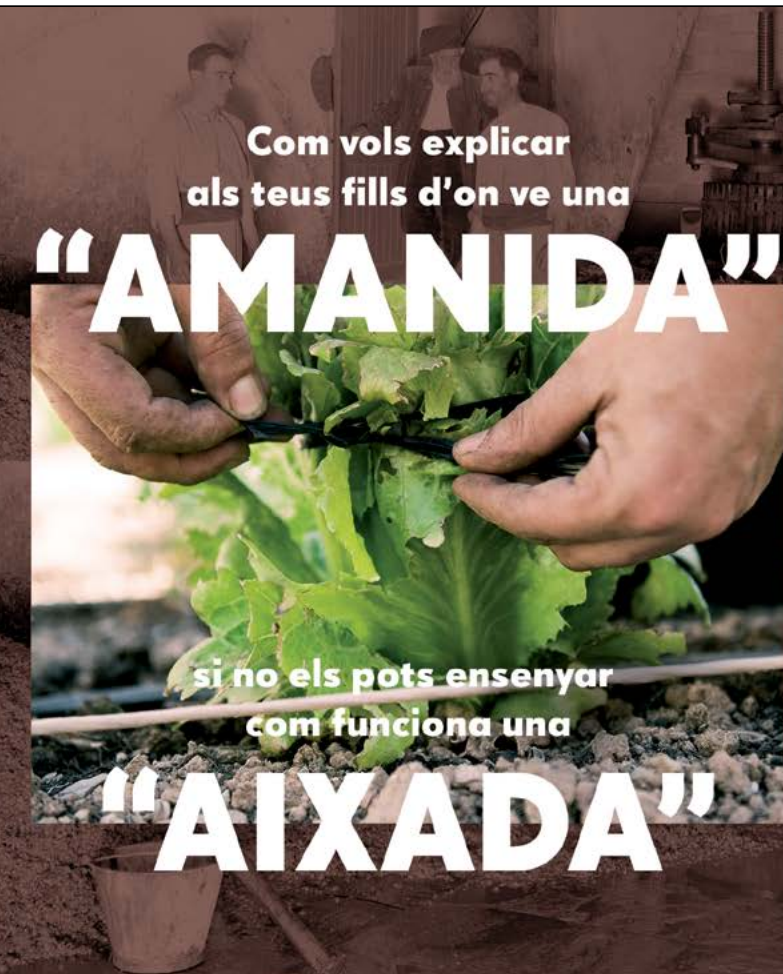
Quatre plafons, quatre estacions, Vivaldi, la música, el barroc. Els dibuixos d'Enric Adserà i Riba traspuen una gran llibertat de moviment que els és donada per la bellesa de les línies espontànies amb què l'artista fa el traç. En les composicions que ara veiem al cel de l'Espluga, la sinuositat de les línies els la dona la intensitat del sol. A cada hora del dia la llum projecta un dibuix diferent: degradats on abans hi havia colors plens, i formes desdibuixades on hi havia talls precisos. La traça de l'artista esdevé tan màgica, tan lliure i tan espontània com si hagués estat feta amb un llapis damunt la mateixa paret blanca del Museu. ■

MUSEU
VIDA RURAL
L'ESPLUGA DE FRANCOLÍ

Horts urbans, menjar orgànic, sostenible, km 0, ecològic, bio. Cada dia inventem noves etiquetes per anomenar allò que els nostres avis ja sabien fa 100 anys. Per això, potser la millor manera d'entendre cap a on va la nostra agricultura, el nostre menjar i el nostre futur és fer un cop d'ull al nostre passat i tornar a aprendre el valor de l'esforç, la paciència o, senzillament, el que costa fer que un enciam creixi sa. Veniu al Museu de la Vida Rural de l'Espluga de Francolí i descobriu, tot això i més, en un dels museus més moderns del nostre país.

Per saber on anem,
cal saber d'on venim.

museuvidarural.cat
977 870 576

Com vols explicar
als teus fills d'on ve una

"AMANIDA"

si no els pots ensenyar
com funciona una

"AIXADA"